

Utmaningsområde

Kunskap och kompetens

Analys av politiska målsättningar inom utmaningsområdet - 2017

Tommy Johansson, Strategi och tillväxt/SPU

Östra Göinge
kommun

Innehållsförteckning

Utmaningsområde	1
Kunskap och kompetens	1
1 Bakgrund	3
1.1 Inledning	3
1.2 Göingemodellen	3
1.3 Styrande dokument framtagna och antagna politiskt	4
1.4 Styrande dokument för utmaningsområde Kunskap och kompetens	4
1.4.1 Kommunfullmäktigenivå	4
1.4.2 Kommunstyrelsenivå	4
1.5 Utvärderingsmodell	4
1.6 Den politiska analysens syfte och utgångspunkter	5
2 Verksamhetsrapporten Kunskap och kompetens	6
3 Analys	6
3.1 Styrdokument	6
3.1.1 Kommunfullmäktige	6
3.1.2 Kommunstyrelsen	11
3.2 Identifierade fördjupningsområden	13
3.2.1 En inkluderande skola	13
3.2.2 Digitalisering	13
3.3 Sammanfattning	13

1 Bakgrund

1.1 Inledning

Som politiker har vi en skyldighet gentemot våra medborgare att veta hur vi lyckas. Vi har ett ansvar att hålla koll på hur vi egentligen levererar utifrån de mål som vi har satt upp och att byta spår om vi märker att det inte går åt rätt håll.

Under ett antal år har vi utvecklat, förfinat och skruvat på Göingemodellen. Allt för att vi tillsammans ska kunna utveckla våra verksamheter och leverera service av högsta kvalitet till våra Göingebor. Steget vi nu tar, med att politiskt analysera de resultat som våra verksamheter levererar, är ett nytt och stort steg på många sätt.

Den politiska analysen av våra olika verksamhetsområden knyter samman och ger en helhetsbild över våra verksamheter i förhållande till de mål som politiken har satt upp. Att göra en helhetsbedömning i förhållande till målen och söka framgångsfaktorer respektive söka orsaker till varför inte målen har nåtts är viktiga delar för att vi ska kunna fortsätta den positiva utveckling som Östra Göinge har. Men även för att möta de utmaningar som vi står inför. Analysen ska skapa tankar och idéer kring framtida inriktningar och mål för att ytterligare föra verksamheterna framåt. För hur ska vi kunna veta vad som är nästa steg och om vi behöver byta riktning om vi inte följer upp och analyserar?

Analysen av verksamhetsområdet Kunskap och kompetens ger oss en fördjupad bild och en bättre kunskap över hur verksamheterna har nått upp till de mål som politiken har satt upp. Den samlade bilden av området kunskap och kompetens visar att vi är inne på rätt spår. Vi kan se en positiv utveckling som vi är mycket stolta över. Men vi kan samtidigt också konstatera att vi har utmaningar framför oss som vi måste ta oss an på bästa sätt. Utöver de områden som vi lyfter i analysen bör vi även ha i åtanke hur vi möter behovet av lokaler och goda lärmiljöer när antalet barn och elever ökar. Likaså är det viktigt att vi hela tiden arbetar med dialogen mellan förskola, skola och övriga verksamheter inom det sociala området.

Sofia Nilsson

Ordförande Kommunstyrelsen, omsorg- och utbildningsutskottet

1.2 Göingemodellen

Östra Göinge kommun står inför ständiga utmaningar och kraven på service, högre kvalitet och bättre resultat är många. Krav kommer från medborgare och företag i Östra Göinge, men också från staten och dess myndigheter. Dessa krav måste i sin tur förverkligas utifrån tydliga prioriteringar och begränsade resurser. Detta fordrar en organisation i utveckling med tydligt fokus på ständiga förbättringar där både målstyrning samt uppföljning och utvärdering är viktiga komponenter.

Göingemodellen utgår från en övergripande vision och till denna kopplas sedan tydliga av politiken fastställda utmaningsområden. Prioriteringen att peka ut vissa områden bygger på det faktum att mycket av kommunens verksamheter utgår från av staten bestämda grunduppdrag, men att det utöver detta finns viktiga utmaningar som politiskt måste hanteras lokalt.

Kommunfullmäktige i Östra Göinge har därför lyft fram fyra utmaningsområden till vilka kopplas både långsiktiga inriktningar som mera kortsiktiga resultatmål. Dessa delar utformas i den av kommunfullmäktige antagna Mål- och resultatplanen som har en varaktighet på fyra

år. För att förtydliga och fördjupa utmaningsområdena finns också framtagit ett antal olika styrdokument. I avsikt att förverkliga politikens intentioner utarbetar förvaltningen årligen en dokumenterad planering, som i sin tur bryts ner ytterligare inom olika verksamhetsområden.

För att säkerställa och tydliggöra vad som åstadkommes inom förvaltningen är det nödvändigt att det sker en systematiserad uppföljningsprocess och att det utifrån denna sker en utvärdering, både på förvaltningsnivå som på politiska nivåer.

1.3 Styrande dokument framtagna och antagna politiskt

Mål- och resultatplanen är politikens viktigaste styrande dokument. Den utarbetas för att gälla under en fyra års period och börjar gälla året efter allmänna val. I den nu gällande planen har politiken fastställt fyra utmaningsområden.

- Boende
- Arbete och företagande
- Kunskap och kompetens
- Åldrande

Till dessa fyra övergripande utmaningsområden foga sedan i Mål- och resultatplanens inriktningar, resultatmål och resultatindikatorer.

Utöver Mål- och resultatplanen finns som komplement en rad politiskt framtagna dokument. På kommunfullmäktigenivå benämns dessa som programhandlingar, policy och långsiktiga planer och de har en varaktighet på mer än 10 år. Motsvarande dokument på kommunstyrelse benämns strategier och har ett kortare tidsperspektiv, dock ofta längre än en mandatperiod.

1.4 Styrande dokument för utmaningsområde Kunskap och kompetens

För utmaningsområdet Kunskap och kompetens finns följande fastställda handlingar på de olika politiska nivåerna

1.4.1 Kommunfullmäktigenivå

- Mål- och resultatplan 2016 – 2019. Fastställd 2016
- Programhandling för utbildning. Fastställd 2011
- Programhandling för fritid. Fastställd 2012
- Programhandling för kultur och bibliotek. Fastställd 2012

1.4.2 Kommunstyrelsenivå

- Strategi En bra start i livet. Fastställd 2015
- Strategi Den goda måltiden. Fastställd 2017

1.5 Utvärderingsmodell

En viktig del i alla styr- och ledningsmodeller är att det finns en standard för hur uppföljning och utvärdering ska fungera. Hittills har mycket av utvecklingsarbetet kring styr- och ledning fokuserat på att få en väl fungerande målmodell för kommunens verksamheter och där den politiska viljan tydligt ska kunna synliggöras. Däremot har uppföljning och utvärdering hittills inte varit lika påtaglig och väl utformad på de olika nivåerna i den politiska och förvaltningsmässiga modellen. Under 2017 – 2018 har det därför påbörjats ett arbete för att säkerställa en tydlig och sammanhängande struktur. En viktig grund för detta är den första av

förvaltningen framtagna Verksamhetsrapporten och som är knuten till Utmaningsområdet Kunskap och kompetens. Den presenterades för Kommunstyrelsen i januari 2018 och ska kunna ligga grund till för en politisk analys.

Utifrån denna och kommande Verksamhetsrapporter kommer politiken att arbeta enligt följande utvärderingsmodell:

1. Verksamhetsrapport för ett utmaningsområde presenteras för kommunstyrelsen.
2. Verksamhetsrapporten remitteras antingen till kommunstyrelsens ledningsutskott eller omsorg - och utbildningsutskott.
3. Utskotten arbetar fram politisk analys kopplat till styrande politiska dokument
4. Analysrapporten överlämnas till kommunstyrelsen för behandling.
5. Kommunstyrelsens fastställda analys framläggs för kommunfullmäktige för presentation och genomgång.
6. Vid det därpå följande kommunfullmäktigemötet sker politisk debatt kring den framlagda politiska analysen.

1.6 Den politiska analysens syfte och utgångspunkter

Det kan finnas olika syften med att göra en utvärdering. Följande intentioner för att analysera och utvärdera kan vara att:

- öka kunskapen inom utmanings- och uppföljningsområdet
- följa upp de politiska uppsatta inriktningarna och målen och värdera dessa
- identifiera vissa intressanta områden som kan vara av intresse för politiken att lyfta fram och fördjupa sig i

I det här sammanhanget är det viktigt att skilja begreppet utvärdering från begreppet uppföljning. Det senare – uppföljning – är att ses som en kontinuerlig granskning och kan användas mera löpande av förvaltningen för att kontinuerligt följa vad som sker inom den egna verksamheten. Utvärdering är en mera noggrann genomlysning och efterhandsbedömning vid en viss given tidpunkt. Frågeställningar som kan ställas är:

- Vad är målet?
- I vilken utsträckning har detta mål uppnåtts?
- Hur vet man det?

Resultatet av utvärderingen ska sedan sammanställas och analyseras. Fyra frågeord kan vara till hjälp vid analyser:

- Skillnader?
- Tendenser?
- Samband?
- Orsaker?

I analysen kommer man att förhoppningsvis att:

- göra en helhetsbedömning i förhållande till målen
- söka framgångsfaktorer respektive söka orsaker till att man inte når målen
- skapa tankar/idéer kring framtida inriktningar/mål

Det finns en rad utgångspunkter för politiker att säkerställa inför utvärderingsarbetet. Det är viktigt/nödvändigt att:

- sätta sig in i verksamheterna och förstå dessa

- förstå vad förvaltningen vill med sitt arbete inom olika verksamheter
- förstå vilka utmaningar verksamheterna har framför sig
- skapa sig en insikt vad som är reglerat i lagar och förordningar
- skilja på verksamheternas grunduppdrag och det som är uppsatt i lokala politiska mål och dokument
- fokusera på resultat och inte på aktiviteter
- förstå att vissa delar av verksamheterna i dagsläget kan vara svåra att följa upp och utvärdera
- fokusera på och prioritera vissa utvärderingsområden

2 Verksamhetsrapporten Kunskap och kompetens

Med den framlagda verksamhetsrapporten 2017 för utmaningsområdet Kunskap och kompetens vill den kommunala förvaltningen:

- Ge den politiska organisationen en kunskap och förståelse för förvaltningens uppnådda resultat samt analyser av rådande situation utifrån grunduppdraget.
- Ge politiken, där det är möjligt, referenser till kommunens resultat i relation till andra kommuner samt beskriva trender och tendenser.
- Skapa ökad fokus på analyser för att kunna identifiera utvecklingsområden.

Inom ramen för utmaningsområdet är det en rad verksamheter som berörs:

- förskola
- grundskola
- grundsärskola
- fritidshem
- barn- och elevhälsa
- introduktionsprogram
- kommunalt aktivitetsansvar
- kultur och fritid
- musikskola
- måltider

Sammanfattningsvis är det fyra teman som är genomgående i rapporten:

- Det ökade antalet nyanlända ställer nya krav på verksamheterna.
- Skolan måluppfyllelse har både en positiv och negativ utveckling.
- Närvaron är en allt viktigare fråga för samtliga verksamheter.
- Ett fortsatt arbete är nödvändigt kring lika villkor mellan pojkar och flickor.

3 Analys

3.1 Styrdokument

Nedan följer en utvärdering, analys samt eventuella kommentarer med utgångspunkt från de styrande dokument som nämns punkt 2.3

3.1.1 Kommunfullmäktige

Mål- och resultatplan 2016 – 2019

I inriktningstexten för kunskap och kompetens lyfts följande fram:

- Barn och ungdomar ska ha goda villkor för att kunna växa och på sikt bli aktiva samhällsmedborgare.
- Det ska skapas utvecklande inlärningsmiljöer genom höga förväntningar på elever, lärare och skolledare.
- Föräldrarollen mycket viktig och måste hela tiden uppmuntras och stödjas.
- Elever måste känna en trygghet att vistas i skolan.
- Det ska vara en hög vuxennärvaro, vilken ger eleverna möjlighet att tillägna och utveckla sina sociala förmågor.
- Det ska ges möjlighet att välja de förskolor och skolor med olika inriktningar som passar bäst.
- Genom förändringar i näringslivsstrukturen måste kraven på utbildningar öka.
- Det livslånga lärandet måste vara en viktig utgångspunkt och den kommunala vuxenutbildningen blir därför ett viktigt instrument.

Följande inriktning är fastställd:

- År 2025 har kommuninvånarna i Östra Göinge tillgång till ett brett utbildningsutbud av hög kvalitet med fokus på kunskap, kreativitet samt kompetens och utformad utifrån individens önskemål och samhällets behov av arbetskraft.

Resultatmålet för 2019 är följande:

- År 2019 har en kompetent personal genom en omfattande pedagogisk utveckling åstadkommit ett tydligt kunskapslyft bland barn och elever.

För att kunna mäta effekterna av resultatmålet har följande resultatindikatorer (med målnivå 2019) fastställts:

• Andel behöriga till gymnasieskolan	90 %
• Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun	82 %
• Resultat på nationella prov i årskurs 3	90 %
• Genomsnittligt meritvärde i åk 9	220 poäng
• Andel (elever) med meritvärde 300 eller högre poäng	10 %

Utifrån ovanstående inriktningar, resultatmål och resultatindikatorer har **analysen** lyft fram följande.

Förskolan: personaltäthet och sammansättning av personalkategorier

Förvaltningen anger på sidan 7 under rubriken ”Förvaltningens samlade rekommendationer” att den lyckats upprätthålla god tillgång till kvalificerad personal trots kraftig expansion av antal barn. Utskottet noterar att enligt redovisning i tabell på sidan 7 i verksamhetsrapporten har personaltätheten ökat från 6,1 barn per årsarbetare till 5,6.

Utskottet vill också fästa uppmärksamheten på att inte bara den sammantagna personaltätheten är viktig för verksamhetens kvalitet utan också fördelningen mellan olika personalkategorier. Det är betydelsefullt att ha en bra balans så att de små barnens omvårdnadsbehov kan tillgodoses på ett bra sätt.

Kvalitetsarbete

Utskottet menar att utifrån den del av underlaget som beskriver förskolan är svårt att utläsa verksamhetens kvalitet. Underlaget beskriver aktiviteter men det saknas en systematisk redovisning av vilka effekter aktiviteterna får på verksamhetens kvalitet. Redovisningen bör utvecklas så att den inriktas på resultat och kvalitet för annars kan det vara svårt att värdera och förhålla sig till redovisningen. Utskottet menar att en sådan redovisning är viktig för att politi-

ken ska kunna följa verksamheten hela vägen fram till resultat för barnen, d.v.s. det som betyder något för kunderna, brukarna eller medborgarna.

Utskottet vill också uppmärksamma att förvaltningen pekat på att det finns ett stort behov av att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och vill betona vikten av att förvaltningen utvecklar ett sådant.

Utskottet anser att de olika stadierna i förskolans och skolans verksamhet måste hänga samman på ett bra sätt så att barnen på respektive nivå, på sin väg genom kommunens verksamhet, rustas för det som krävs på nästa nivå och till slut för samhällslivet. Överlämningen mellan nivåerna/stadierna är viktig; det är mycket angeläget att det sker en kommunikation mellan förskola och skola vid överlämning. Utskottet vill trycka på att man från politiken förväntar sig att det de olika nivåerna är väl sammanlänkade och att kommunikationen fungerar bra.

Målpuppfyllelse årskurs 9

Det är mycket tillfredställande att resultaten avseende meritvärden har vänt uppåt. Det politiska målet att 10 % av eleverna ska ha minst 300 poäng är uppnått, vilket är mycket positivt. Kommunen har under lång tid haft låga resultat avseende meritpoäng, men nu verkar det ha vänt och tendensen under de senaste åren är att meritvärdet klättrat uppåt. Detta är väldigt värdefullt eftersom det har skrivits in i strategin "En bra start i livet" att alla elever ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Men det är samtidigt viktigt att vara medveten om att den population man mäter på är liten.

Det är dessutom nödvändigt att vara medveten om att det ökade antalet nyanlända kan komma att påverka meritvärdet framöver. Personalen i skolorna har dock stor erfarenhet från de senaste årens arbete med många nyanlända i klasserna som gör dem väl rustade för utmaningen. Det är dock angeläget att inte nu slå sig till ro med att man just nu ha uppnått målet eftersom det finns utmaningar. Den stora spridningen när det gäller de nyanländas kunskapsnivå är en sådan utmaning.

Det är oroande att en så stor andel av de som har 70 meritpoäng eller lägre har gått i kommunens egna skolor från början. Varför är det så? Här behövs mer kunskap och mer analys. Det är därför nödvändigt att borra mer för att finna förklaringar; vilken roll spelar till exempel språkstörningar, frånvaro, hemmiljö?

Kommunen har anpassat sin organisation för att uppnå bättre resultat och förväntningarna på att genomförda organisatoriska förändringar, för att åstadkomma en närmare knytning mellan socialtjänst och skola, ska leda till resultat är höga. Knytningen mellan socialtjänst och skola är viktig och bör således utvecklas så mycket som möjligt. Tidiga insatser och samverkan mellan olika kompetenser är synnerligen betydelsefulla, liksom samverkan och överlämningar mellan olika stadier.

Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat är alarmerande och måste tas på stort allvar. Pojkarna ligger resultatmässigt betydligt sämre än flickorna. Vad beror detta på och vad kan man göra? Här finns skillnader mellan rikstrenden och den i vår egen kommun. Det är viktigt att se sådana negativa utvecklingstrender tidigt och att söka förklaringar för att finna rätta åtgärder.

Skillnaderna mellan resultat på Snapphaneskolan och Göingeskolan är ett annat problem man måste jobba vidare med. Skillnaden i elevunderlag verkar inte vara förklaringen och om sociala bakgrundvariabler inte uppenbart är orsaken vad kan det då finnas för förklaringar? Områden som kan vara av intresse är exempelvis genus, språk, hemmiljö.

Programhandlingar Utbildning. Fritid och Kultur och bibliotek

Dessa programhandlingar togs fram under förra mandatperioden och sedan dess har kommunens styr- och ledningsmodell utvecklats. Detta innebär att dessa programhandlingar i många avseende inte längre passar in som utvecklingsdokument. Men likväl kan man lyfta fram vissa nyckelbegrepp som ändå kan vara tillämpliga för verksamheterna idag.

Programhandling Utbildning lyfter fram följande:

- Kunskap är det överordnade prioriterade området. Valfrihet är ett underordnat prioriterat område och ska ses mera som en metod som gör att kunskapsmålen lättare nås. Det grundläggande för samtliga verksamheter är att arbetssättet ska genomsyras av entreprenörskap som karakteriseras av att nyfikenhet och kreativitet stimuleras och uppmuntras.
- Varje enskild elev ges bästa möjliga förutsättning att växa, utvecklas och utmanas från sin egen individuella nivå. Varje enskild verksamhet är kunskapsfokuserad, individanpassad och resurseffektiv.

Programhandling Fritid lyfter fram följande:

- Ett rikt och differentierat kultur- och föreningsliv är ett stort värde för invånarna i Östra Göinge. Kommunen ska därför fortsätta att vara en stödjande kraft tillsammans med aktiva och vitala föreningar.
- I kommunens arbete med stöd till föreningslivet och fritidsverksamheten är det viktigt att utgå från den enskilda individens och gruppens behov och förutsättningar och hänsyn ska tas som främjar jämställdhet och mångfald.
- Verksamheter som stöds av kommunen ska visa att det
 - främjar barns och ungdomars utveckling till att bli ansvarstagande medborgare i samhället
 - främjar relationer och sociala nätverk
 - främjar god hälsa

Programhandling Kultur och bibliotek lyfter fram följande:

- Det överordnande prioriterade området är barn- och ungdomskultur där samverkan mellan skola och biblioteks lyfts fram. Syftet med denna prioritering är att främja läsförståelse samt uppmuntra till att ta del av och utvecklas inom kulturområdet. Arbetet med barn- och ungdomskultur ska vara gränsöverskridande mellan verksamheter internt samt externt.
- Biblioteken är viktiga mötesplatser och ska vara kommunens informationscentra med tillgång till böcker, IT och andra medier. I samverkan med andra aktörer på området ska biblioteken medverka till att höja kunskaps- och utbildningsnivån hos kommunens invånare.
- Kulturarrangemang som anordnas i samverkan mellan kommun, näringsliv och andra aktörer ska uppmuntras och prioriteras. Utbudet ska präglas av mångfald och stimulera till kulturmöten över generations- och kulturgränser.
- Kultur är en del i den goda livsmiljön som stimulerar och ger glädje och därför ska äldre ges tillgång till kultur och bibliotek.

Utifrån ovanstående har **analysen** lyft fram följande.

Utbildning

Entreprenörskap

Intrycket är att det entreprenöriella perspektivet saknas genom att det inget finns redovisat kring detta i verksamhetsuppföljningen. I skolutvecklingsplanen "Programområde utbildning – En programhandling för framtiden" finns följande formulering på sid 8:

"Samtliga verksamheter ska, från förskola till vuxenutbildning, genomsyras av entreprenörskap vilket innebär att nyfikenhet och kreativitet stimuleras och uppmuntras."

Det saknas återkoppling kring det entreprenöriella perspektivet och det framgår inte när man ute verksamheten arbetar med det. Detta perspektiv skulle sannolikt uppmuntra pojkarnas lärande och skillnaden i resultatet mellan pojkar och flickor skulle kanske kunna minskas genom ett bredare synsätt i skolan genom t.ex. att se det entreprenöriella perspektivet.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan är en viktig del av hela kedjan av sammanlänkade kommunala insatser på individens väg från förskola till arbetsliv. Att inte ha en fullföljd gymnasieutbildning begränsar framtida livschanser. Utskottet menar därför att verksamhetsrapporten även bör innehålla rapportering kring gymnasieskolan och vilka resultat som uppnås där. I föreliggande verksamhetsrapport finns ingen sådan rapportering och eventuellt beror detta på att det inte finns någon egen gymnasieskola i kommunen. I och med detta blir det svårare att följa hela kedjan av insatser som kommunen ansvarar för. "Kedjan är bruten" i och med att den sista länken saknas. Här är det viktigt att jobba med metoderna för uppföljning och utvärdering så att man kan fånga in även verksamhet och resultat i gymnasieskolan.

En effekt av det fria skolvalet är också att det blir svårt för kommunen att ta det kommunala aktivitetsansvaret om man inte vet om eleverna från den egna kommunen är på plats under skoldagen eller inte. I verksamhetsrapporten (sidan 23) pekar förvaltningen på att det finns ett stort behov av att utveckla uppföljningen av det kommunala aktivitetsansvaret för att kunna förebygga och snabbt agera vid avbrott samt följa upp och kvalitetssäkra uppdraget. Utskottet menar att det är mycket bra att förvaltningen uppmärksammat detta angelägna utvecklingsområde och menar att det är viktigt att också politiskt markera och kräva en resultatredovisning som möjliggör för kommunen att verkligen ta sitt ansvar.

Om vikten av ett tvärsektoriellt synsätt i återslagrapporteringen

Framtida verksamhetsrapporter bör utvecklas i riktning mot ett mer tvärsektoriellt perspektiv, d.v.s. kopplingen till övriga utmaningsområden och hur verksamheter och åtgärder inom skilda utmaningsområden påverkar varandra bör åskådliggöras tydligare. Intrycket av föreliggande verksamhetsrapport är att fokus enbart varit på det egna utmaningsområdet men det är viktigt att uppmärksamma hur utmaningsområdena hänger samman; ett mer tvärsektoriellt perspektiv bör tillämpas i så stor utsträckning som möjligt.

Kultur- och fritidsverksamhet

Intrycket av avsnittet om kultur- och fritidsverksamhet i verksamhetsrapporten är att tyngdpunkten ligger på att beskriva genomförda aktiviteter men inte så mycket på uppnådda resultat. Många bra aktiviteter redovisas men det saknas koppling till resultat. En tydligare koppling mellan aktiviteter inom kultur och fritid och uppnådda resultat i skolan hade också varit värdefullt. Eventuellt är det i avsnittet om skolans resultat detta bör redovisas. Politiken har poängterat att det borde finnas en tydlig koppling mellan kultur/fritid och skola samt skolresultat och att detta bör lyftas fram i verksamhetsrapporten.

Rekommendation

Gamla programhandlingar bör upphävas

Utskottet menar att flera av de programhandlingar som togs fram åren efter att den nya politiska organisationen infördes 2009 inte är aktuella längre. Tre exempel på detta är skolutvecklingsplanen och programhandlingen för kultur och bibliotek samt den för programområde fritid. Man bör därför se över gamla programhandlingar, upphäva de som inte är aktuella och överväga om de behöver ersättas av nya programhandlingar eller kanske istället av en strategi på kommunstyrelsenivå.

3.1.2 Kommunstyrelsen

Strategin En bra start i liv

Strategin tar sin utgångspunkt i fyra områden:

- Samverkan – Alla verksamheter som ingår i processen ”En bra start i livet” ska samverka för att säkerställa att man möter de ungas behov. Samverkan ska inte bara ske internt utan också effektivt och konstruktivt med andra myndigheter och samhällsaktörer. Föreningslivet och andra frivillighetsverksamheter ska ses som viktiga aktörer för utveckling och mångfald.
- Förebyggande insatser.
- Engagemang – Strategin bygger på att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning.
- Resurs – Barn och ungdomar ska ses som en resurs och delta i och bidra till beslutsfattande.

I strategin finns en rad direktiv till förvaltningen:

- Allt beslutsfattande ska ha ett tydligt barnperspektiv.
- Samhällsplaneringen ska ta hänsyn till barn och ungas trygghet och säkerhet.
- Barn och unga ska ges förutsättningar till en aktiv livsstil och öka den fysiska aktiviteten.
- Stödet vid lindrig psykisk ohälsa ska utvecklas.

Utifrån ovanstående har **analysen** lyft fram följande.

Tvärsektoriellt och deltagande synsätt

Det allmänna intrycket är att förvaltningen verkligen tagit till sig strategin ”En bra start i livet”. De olika utvecklingsdagarna och avstämmningstillfällen som genomförts med strategin i fokus har fått bra genomslag och förvaltningen har verkligen lyssnat.

Men även detta avsnitt skulle behöva vara mer tvärsektoriellt upplagt. Det är viktigt att inte bara fokusera på skolorna utan att även lyfta in samhällsplaneringens betydelse för att fånga in barnperspektivet ännu bättre. Det förefaller inte varit någon dialog med Samhällsbyggnadsavdelningen under arbetet med verksamhetsrapporten. Samhällsbyggnadsfrågorna måste också finnas med i redovisningen för att möjliggöra en bra politisk analys.

Utöver detta saknas en beskrivning av barnens deltagande i beslutsfattandet, vilket dessutom omnämns i strategidokumentet. Utskottet ställer samtidigt självkritiskt frågan: lever politiken själva upp till detta?

Barn- och elevhälsa

Utskottet menar att redovisningarna av arbetet med barn- och elevhälsa, som återfinns på sidorna 18-20 i verksamhetsrapporten är mycket bra. Här finns i återspeglingsdelen även ett tydligt utvecklingsfokus, vilket avspeglas i de utvecklingsmöjligheter som redovisas på sidan 20 i verksamhetsrapporten och som utskottet noterar som mycket positivt.

Trygghet

En allt viktigare del i strategin handlar att skapa trygghet i våra skolor. Signaler kommer allt oftare från olika håll att det är lite otryggt, stökigt, bråkigt och i allmänhet lite jobbigt på många av våra skolor. Ska man kunna lära sig så är en grundförutsättning att man känner sig trygg samt känner trivsel och glädje i skolan. Det borde framgå allt tydligare i verksamhetsrapporten hur skolorna arbetar med mobbing, kränkningar, bråk och stök. Hur ser man till att skolan är en trygg plats för våra barn och elever, men även en trygg, säker och bra arbetsplats för våra anställda på skolorna? Utskottet efterlyser tydliga beskrivningar kring detta.

Strategin Den goda måltiden

Strategin tar sin utgångspunkt i 6 områden:

- Goda måltider
- Integrerade måltider – Måltiden ska ses som en resurs genom att den används som pedagogiska verktyg eller vara en viktig del av vården och omsorgen. Genom måltiden kan matgästen ha möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet.
- Trivsamma måltider.
- Näringsriktiga måltider.
- Hållbara måltider – Östra Göinge är en ekokommun och det ska synas i allt som berör måltiden.
- Säkra måltider – den mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska känna trygga i att inte bli sjuka av maten.

I strategin finns en rad direktiv till förvaltningen:

- Andelen svenska, närproducerade och ekologiska livsmedel ska konstant öka över tiden och menyn ska präglas av en tydlig säsongsanpassning.
- Verksamheterna ska säkerställa att måltiderna ingår som en viktig del av kommunens folkhälsoarbete.
- Måltiderna ska ses som integrerad del av kommunala verksamheter och bidra till förskolans och skolans läroplaners måluppfyllelse.
- Matgästens behov ska vara i fokus för varje medarbetare. Verksamheterna ska sträva efter att uppmuntra personalen att delta i måltiden tillsammans med barn, elever och omsorgstagare.
- Alla berörda invånare i Östra Göinge ska erbjudas en god och näringsriktig måltid samtidigt som det ska eftersträvas en bredd och variation av utbudet.

Utifrån ovanstående har **analysen** lyft fram följande.

Utskottet vill uppmärksamma det arbete som genomförts i förvaltningen med den totala måltidsupplevelsen och som på ett tydligt sätt har slagit mycket väl ut. Man har i förvaltningen arbetat målmedvetet med utgångspunkt i de tankar som präglar måltidsstrategin kring hela måltidsupplevelsen; den fysiska miljön, smakupplevelsen, näringsinnehåll, hälsoperspektivet, det sociala perspektivet, pedagogiken etc. Det är ett berömvärt arbete som bör uppmärksammas som ett gott exempel.

Det är också bra att man i verksamhetsrapporten uppmärksammar behovet av att tydliggöra kopplingen mellan måltiderna som en helhet och individens lärande och utveckling, samt att det är också mycket positivt att andelen svenskt kött har ökat.

3.2 Identifierade fördjupningsområden

I Verksamhetsrapporten 2017 för Kunskap och kompetens beskrivs resultat av kommunens inom detta område. Genomgående finns två områden som politiken särskilt vill lyfta fram för fördjupade analys.

3.2.1 En inkluderande skola

I det expansiva skede som skolan i Östra Göinge nu befinner sig i, med kraftigt ökat elevantal och ändrad sammansättningen av elevunderlaget, är det mycket viktigt att skapa en skola som verkligen inkluderar alla. En skola där alla utifrån sina förmågor rustas för fortsatt utbildning och för de krav som samhället och arbetslivet ställer. Man måste således fördjupa insikter i och diskutera hur man ska skapa en skola som fungera för alla; pojkar, flickor, nyanlända etc.

Det är viktigt att hitta strategier för att fortsätta utveckla skolan och därigenom fånga in alla grupper. Den utveckling som nu pågår med stor inflyttning av nyanlända och att pojkar presterar sämre än flickor är viktiga utmaningar för skolan som måste kunna hanteras.

Man måste också ytterligare fördjupa kunskapen om varför skillnaderna mellan kommunens skolor när det gäller resultat är stora, trots att det inte uppenbart går att förklara med bakomliggande socioekonomiska faktorer.

Fördjupningsområden är således skillnader mellan pojkar och flickor, nyanländas förutsättningar och resultat samt skillnader mellan kommunens skolor.

3.2.2 Digitalisering

I dag går utvecklingen mot ökad digitalisering av samhälls- och arbetsliv allt snabbare. Nya tjänster, nya sätt att utföra gamla tjänster och nya arbetstillfällen genereras av den tekniska utvecklingen. I Sverige är vi nästan världsbäst på att ta till oss ny teknik och omvandla den till affärsmöjligheter, lönsam företagsamhet m.m. Det är helt avgörande att skolan hänger med i denna utveckling. Barnens måste rustas för denna verklighet. Det handlar inte enbart om teknisk utrustning utan också om attityder, förhållningssätt och förmåga att kunna navigera i en ny verklighet samt att kunna omsätta nya möjligheter i resultat. Det är också viktigt att i det sammanhanget uppmärksamma kopplingen till det entreprenöriella perspektivet.

Utskottet efterlyser en mer övergripande dialog kring digitaliserings effekter ur ett bredare perspektiv.

3.3 Sammanfattning

Sammanfattande vill utskottet lyfta fram följande:

- Fokus vid uppföljning bör ligga mer på resultat och mindre på aktiviteter.
- Det är viktigt att överlämningar mellan olika delar av verksamheten fungerar; förskola - grundskolans stadier - gymnasiet.
- Redovisning för gymnasieskolan måste inkluderas i verksamhetsrapporten.
- Nuvarande brist på redovisning för gymnasieskolan gör att kommunen inte kan ta det kommunala aktivitetsansvaret på ett önskat sätt.
- Ett mera tvärsektorielt perspektiv efterlyses, t.ex. saknas redovisning av kopplingen mellan aktiviteter inom kultur och fritid och skolresultat liksom mellan samhällsbyggnad och skola.
- Politiken förväntar sig att det nya arbetssättet med tätare koppling mellan skola och socialtjänst slår igenom ännu mer i verksamhetens resultat.

- Det entreprenöriella perspektivet måste in i verksamheten och vara med vid återsrapportering.
- Ytterligare fokusering på trygghet i verksamheterna.
- Fortsätt att fokusera på en utveckling av kvaliteten i skolan.
- Utveckla och fördjupa kvalitetsredovisningen.
- Viktiga fördjupningsområden är en ”Inkluderande skola” och ”Digitalisering”.